

Poštnina
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 42.

V Ljubljani, 21. oktobra 1922.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 37.50 D
mesečna 3.50 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 1 Din
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Neverjetna izjava.

»Ministrski predsednik Nikola Pašić je v soboto dalje časa konferiral s poljedelskim ministrom Ivanom Puceljem o notranje-političnem položaju. G. Pašić mu je pojasnil položaj in ga vprašal, kako stališče zavzema Samostojna kmetijska stranka glede ustave. Minister Pucelj je izjavil v imenu svojega kluba, da je Samostojna kmetijska stranka za narodno in državno edinstvo. Dalje je izjavil, da njegova stranka, kakor vedno, deluje na to, da se ustava izvede tudi v praksi. Samostojna kmetijska stranka je bila vedno za to, da se izvedejo praktično vsa določila ustave, če pa praksa izkaže, da so nekatera določila nemogoča, naj se takoj izvede revizija in to ne na škodo gospodarskih razmer. Samostojna kmetijska stranka je za to, da se tudi takoj izvedejo volitve.«

To izjavo objavljamo po »Slovenskem Narodu« z dne 17. oktobra t. l. Ker so izjavo ministra Pucelja objavili v istem smislu tudi razni zagrebški listi, ni dvoma, da je več ali manj točna. In ker v danem slučaju ni govoril g. minister le v svojem imenu, ampak je izrečno naglasil, da govori v imenu svojega kluba, je vredno, da si to izjavo ogledamo pobližje.

Gospod minister je izjavil najprej, da je njegova stranka za »državno in narodno edinstvo.« Za državno edinstvo je danes pač vsak zaveden državljan kraljevine SHS. Drugače pa je z »narodnim« edinstvom. Mi smo že nešteto povedali in dokazali, da o »enem« narodu v naši državi ni govora, ker Slovenci, Hrvatje in Srbi niso »eno«, ampak trije. Vsak izmed teh »treh« je drugemu (ali vsaj biti bi moral) enakopraven brat, ne pa »eno«. Kdor pa trdi, da smo »eno«, ta mora dosledno tudi tajiti, da so »Slovenci«, »Hrvatje« in »Srbi« na svetu. Ali hoče tudi g. minister Pucelj to tajiti? Ali noče več pripoznati, da je rojen Slovenec in ker je Slovenec, je tudi seveda Jugoslovian in Sloven itd. G. minister Pucelj je pameten človek, ki vse to čisto gotovo prav dobro razume in vendar govori nekaj,

česar sam ne verjame! Zakaj tako? Mi smo prepričani, da je tudi v Samostojni kmetijski stranki jako mnogo ljudi, ki z upravičenim ponosom priznavajo, da so Slovenci in baš zato, ker so Slovenci, so tudi Jugoslovani in Slovani, vsaj kaj drugega tudi biti ne morejo! In nobena sramota ne bi bila za g. ministra, če bi tudi on to priznal, kakor se spodobi in se otrese prazne fraze, ki je pač pred vojno in med njo služila kot dobro agitacijsko sredstvo v dosego gotovih ciljev, danes pa, ko je cilj dosežen, ne pomeni pray nič več, ampak dela samo zmedo.

Praktično važnejša pa je izjava g. ministra, da on in njegova stranka deluje vedno na to, da se ustava izvede tudi v praksi. S tem je hotel reči, da je on s svojo stranko vred za centralizem.

Ali je to res? Mi dvomimo, zelo dvomimo! Danes je tudi v vrstah onih slovenskih kmetov, ki so organizirani v Samostojni kmetijski stranki, čisto gotovo že lepo število takih, ki so imeli priliko sami okušati razne blagodeti centralizma! Dalje smo prepričani, da je čisto nemogoče, da bi se našel še kje pošten slovenski človek, ki bi nagajal slovenskemu vseučilišču tako, kakor nagaja centralistična učna uprava! Dalje ne verjamemo, da bi bil med samostojnimi kmeti le eden, ki bi postarani gledal na naše kulturne, gospodarske in socialne ustanove ali pa bi jih celo hotel odpraviti, oziroma pahniti za nekaj stoletij nazaj, kakor to dela centralistična vlada! Zato smo uverjeni, da g. minister Pucelj s svojo izjavo ni izrekel pravega mnenja slovenskih samostojnih kmetov! Ti niso oduševljeni in ne morejo biti oduševljeni pristaši vidovdanske centralistične ustave, ki tudi nje same bije in tepe!

To menda uvideva tudi g. minister Pucelj sam, ker ravno on kot član vlade najbolje pozna vse neštete ovire, ki mu jih dela centralistična ureditev države, če hoče kdaj kaj doseči za svojo stranko.

Zato enostavno ne razumemo, kako je mogel izreči misel, da se naj centralistična ustava izvede na celi črti, in šele potem, če se pokaže v praksi kot neizvedljiva, naj se revidira! Ali ni že dovolj prakse? Naj vpraša svoje lastne pristaše!

Ker vemo, da g. minister Pucelj ni ravno nespameten mož, ampak zelo premeten, upamo, da bo on sam svoje mnenje o ustavi in nje izvedbi prav

lahko revidiral in da bo tudi on stopil v vrsto onih svojih pristašev, ki že danes ne kličejo nič manj po avtonomiji kakor vsak drugi zaveden Slovenec. Kolikor prej se bo g. minister otrese nesrečnega vpliva svojih centralističnih prijateljev, toliko bolje bo zanj in za njegovo stranko. Z izjavami, kakor je zgoraj omenjena, si pa ne bo pridobil posebnih simpatij med Slovenci.

Zveza Slovenije z morjem.

Da rabi Slovenija zvezo z morjem, vidi vsak, oziroma skoro vsak. Kajti so tudi taki, ki tega ne uvidijo, ali pravzaprav nočejo uvideti. Kdo so ti, ne bomo pravili. Spomnili bomo samo na to, da so v Belgradu začudeno pogledali, ko se je oglasila tudi Slovenija in zahtevala zase nekaj ameriškega posojila, ker tudi ona plačuje davke, pošteno plačuje.

Sedaj, ko je vlada dovolila prispevek in s tem javno priznala, da je graditev proge potrebna, bi se bilo treba vprašati, kakor se to zgodi povsod na svetu: Kod naj gre proga? Z drugimi besedami: preštudirati bi bilo treba, kje bo imela proga največ prometa. To se pri nas ni zgodilo.

Če bi imeli kraji, kjer gre železnica, kako posebno korist od same železnice, bi morali pravzaprav graditi obe progi, Musilovo in Klodičevo, kajti kraji ob obeh progah so revni in pomoči potrebni.

To seveda ni mogoče: kajti železnica sama na sebi ne pomaga nič, če nimajo kraji, koder teče, kaj izvažati po železnici, če ni tam gozdov in industrije. Pa tudi s splošnega stališča se ne moreta nikdar graditi dve železnici, dokler lahko ena zmaguje promet.

Ker se je bilo torej treba odločiti za eno progo, in sicer za tisto, ki bo imela več prometa, je vsakdo pričakoval, da se bo vlada odločila za Musilo progo iz Kočevja na Brod, kajti ob tej progi ležijo gozdovi in se domneva, da so tukaj ležišča premoga.

Kakor pa je pri nas navada, se pri gospodarskih stvareh ne ozira na

gospodarsko stališče, ampak igra povsod vlogo samo politika. In samo politika je kriva, da se je odločila vlada za Klodičevo progo, ki nima gospodarske in s tem sploh nobene bodočnosti.

Kako se je moglo to zgoditi? Čisto enostavno tako: minister Pucelj je dobil v krajih, ki leže ob Musilovi progi, pri zadnjih državnoborskih volitvah večino. Ker se pa po volitvi ni več brigal za te kraje, ve dobro, da ne bo dobila njegova stranka pri bodočih volitvah nobenega glasu v teh krajih. Zato je glasoval Pucelj za Klodičevo progo, ker upa, da ga bodo zdaj volili pač v tistih krajih in da bo zopet minister.

Vladi pa je to jako prav. Kajti vlada bo rekla: jaz sem imela dobro voljo in sem vam dala prispevek za gradbo. Ampak ker ne bi imela železnica nobenega prometa, je seveda ne bomo gradili. In tako je vsled politike ostala Slovenija zaenkrat sploh brez zveze z morjem.

In Slovenija ne bo dobila tako dolgo zveze z morjem, dokler ne bo imela svoje slovenske vlade v Ljubljani, ki bo skrbela za Slovenijo — in se ne bo več delala kot sedaj s Slovenijo sama kupčija za mandate.

Svojo vlado v Ljubljani pa bo dobila Slovenija takrat, ko bo izvolila samo take poslance, ki so za avtonomijo Slovenije in za slovensko vlado v Ljubljani.

Takrat bo imela Slovenija zvezo z morjem, ko bo imela svojo avtonomijo.

LISTEK.

Kari Kira:

Uju ... jajuju ...!

Ko so pokali kanoni na soški fronti, je bil gospod nadučitelj Zadko Lazič še navaden učitelj na štirirazredni ljudski šoli v Lesenem. Vojak ni bil, ker ga je klerikalni župan dal oprostiti vojaške službe, kajti v osebi gospoda Zadka Laziča je čepela tudi važna upravna funkcija občinskega tajnika, ki je imel vedno mnogo opraviti, zlasti v gostilni liberalnega oštirja Matka Vodomešiča.

Zahajal pa je gospod Zadko tudi v župnišče pomagat k pisarijam za ljudsko hranilnico in posojilnico. Hudi poslovi sicer ni bilo, vendar je Zadko najrajši pisal kuverte in lepil znamke. Samo kadar sploh ni bilo nobenega dela, in to se je zgodilo približno petkrat na teden, je ostal iz prijaznosti pri župniku tudi na kosilu in je zaužil nekaj policijev evička iz župnikove kleti. Ker je za svoje delo dobival iz hranilnične blagajne precejšnjo množico kron kot honorar. Zadko Lazič za uradovanje v hranilnici ni »zahteval« nobene posebne plače, ker je bil požrtvovalen in pošten človek.

Zadko Lazič ni bil ne Slomškar ne Zavezar, vendar je l. 1917. na seji krajnega šolskega sveta v Lesenem predlagal, naj se dr. Sušteršič in Jaka Dimnik istočasno uvrstita med svetnike in narodne mučenike.

Ni se brigal naš Zadko za politiko. Kadar je bil pijan, je v gostilni pri Matku Vodomešiču poudarjal z roko ob mizo, da je Slovenec ... da so ti prokleti Nemci in ta hudičev režim ... sploh, da je Jugoslovian ...

Če se je drugi dan spomnil svojih odkritih izjav, ga je bilo groza. A tolažil se je s prijateljstvom, ki ga je vezalo z orožniškim stražnikom Mihom Karabincem, kajti tudi Miha je, kakor on sam, rad pil na tuje stroške, pa bodi to župnik, oštir ali župan.

Gospod Zadko Lazič ni stopil ne sem ne tja, hodil pa je povsodi ...

Ker je politika grda stvar, otrok ni učil šolske himne, pač pa je vestno pripravljaval svoje abecedarje, kadar se je bližal kak c. kr. praznik, v dobri intonaciji in čustvenem prednašanju avstrijske himne. Ni pač vsakemu znano, v katerem duru je Haydn — ta črnozolti avstrijskant ... — komponiral cesarsko pesem, a gospodu Zadku je ugajal f-dur, ker se rabi v njem ena sama črna tipka.

Kratkomalo, g. učitelj Zadko je hodil v šolo, v župnišče, k županstvu in v oštarijo s samimi pohlevnimi patrijotičnimi čustvi. Zbiral je vinarje po pesmi: Ajmo ... ajmo ... ter prepeval žalosten in vesel: Bog ohrani — Bog obvari!

Vendar ni nikdar pozabil pripomniti, da je Slovenec in sploh Jugoslovian.

Gospod Zadko pa je vršil v Lesenem tudi službo organista. Ni dosti nesla ta služba, res ne, a vendar je odgovarjala že njegova bera v maslu, vinu in pšenici plači sedanjega uradnika, v osmem činovnem razredu. A gospod učitelj je bil požrtvovalen človek in ni rad delal za denar. Bil je tudi pobožen in je vsako leto enkrat odšel iz Lesenega, češ, da gre na Brezje in sploh na Gorenjsko. Ko je nekoč rabil večjo svoto denarja, se je izrazil napram gospodu župniku, da bi vstopil celo v Marijino družbo, če bi bila. In ker je ni bilo, je rekel, da mu je sploh zelo žal. Tudi zahrbtnen ni bil učitelj Zadko Lazič, kajti v župnišču ni nikdar obrekoval župnika, v oštariji ne oštirja, znal je narediti stvar vedno narobe, da je bilo prav ...

Prišla pa je jesen 1917., ko so Italijani napodili za seboj Pruse v severni Italijo do Piave. Govorilo se je tedi, o zmagi, o pohodu na Rim in

Neapel. Rajnki Karel je iz golega navdušenja skoraj utonil v Soči.

Za vse so bili takrat hudi časi. Tudi Zadko je to čutil na lastni koži. Župnik ni verjel njemu, Zadko se ni zanesel na župnika. Postal je nezaupljiv, nič več ni hodil ne v župnišče ne v oštarijo. Šel je sam vase in teden dni ga ni bilo videti nikjer. Vpraševali so po njem, a Zadka ni bilo, ker je bil sam v sebi. Po preteku enega tedna pa se je zgodilo čudo.

Zadko je prišel čil in zdrav v župnišče, pozdravil s ponižnim »hvaljen Jezus« in vprašal, če bi mogel z gospodom župnikom govoriti resno besedo. Debela kuharica Polona je bila pobožnega pozdrava tako vesela, da je povabila učitelja v kuhinjo na kozarček slivovke, češ, da ni dobro, če se človek prehladi po Vseh svetih.

Gospod učitelj je izpil dva kozarčka in tri ter šel v župnikovo pisarno.

Pozdravil je še pobožnejše nego prej in sedel.

»Gospod župnik,« je dejal »napačno ste me mogoče sodili do sedaj, ker se jaz osebno ne vtikam v politiko, saj veste, da sem sploh takorekoč, bi rekel, človek, ki se v politiko ne vtika. Vendar mislim, da je dobro in bi bilo umestno, če se o nečem dobrega pogovoriva, ker, saj veste ... ta oštir ... ta hinavec mi sega že do grla ... Vem, da vi ne marate lizu-

Prošnja iz duhovniških krogov.

Knjige, naše ljube knjige moramo prodati, da se preskrbimo za bližajočo se zimo z najpotrebnejšo obleko. Ni prijetno, sedeti v adventu cele ure v spovednici v lahki, ponošeni obleki in z raztrgano obutvijo. Knjige, ki jih spodaj navajamo, ponujamo najprej onim, ki jih morajo imeti; inteligentnim krogom. Marsikaka je redkost in se le težko dobi v inozemstvu. Za knjigami bo prišla na vrsto utrpljiva hišna oprava — po neizprosni logiki življenske borbe. *Primum vivere — dein philosophari.* S temi knjigami ne moremo mrzlih župnih pisarn greti. Za enkrat si bo treba odreči vir in zaklad tihega veselja, dragocene knjige, da se prebijemo skozi ledeno divjo Žerjav-Pribičević-Pašičevo dobo — donec transeat iniquitatis. In dobo, ki stoji v znamenju sedmerih sestradih Paronovih krav. Tisti, ki za nami pridejo, bodo tem bolj čislali svobodo prepričanja, s trudom in požrtvovalnostjo ohranjeno in njim izročeno.

Uredništvo prosimo, da posreduje za nas. Knjige — lepo vezane, ohranjene kot popolnoma nove, znanstvene iz vseh strok — dostavimo v Ljubljano, da si jih prej ogleda, predno jih plača, kdor jih namerava kupiti. Cene so dnevne, kot tudi mi plačujemo vse po dnevnih cenah, ker iščemo pomoči v svojem položaju, ne pa, da bi s konkurenco pobijali draginjo po knjigarnah.

Kdor vé, kaj pomeni izobraženemu človeku knjiga, zlasti izobražencu, ki živi daleč od kulturnih središč na deželi, bo tudi razumel, kako težko je moralo biti pri srečanju duhovnikom, predno so se odločili na ta korak!

Duhovnik, zlasti »fajmošter«, je slovel včasih kot velik in trden gospod. Toda to je — bilo! Danes jih je

le še prav malo, ki morejo živeti kakor je prav, ogromna večina duhovščine pa se mora danes boriti s silnimi težavami, da se skromno preživi. To pa ne le kaplani, ampak tudi župniki.

Vemo, da bodo mnogi rekli: Prav jim je! Kaj pa »far« potrebuje?

Toda tisti, ki tako govore, so nekulturni brezsrčneži. Zima in glad sta enaka za vse, tudi za duhovnika, če ga ta nesreča zadene. Zato tukaj ne gre le za duhovnike kot take, ampak za ljudi, za — človeka.

Naša slavna vlada seveda bede in gladi ne vidi. Najmanj pri duhovščini. In že celo nič ne vidi, če gre za slovenskega duhovnika, ki še danes kljub svojemu naravnost obupnemu gospodarskemu stanju čvrsto in zvesto stoji ob strani svojega slovenskega ljudstva, kakor je stal dolga stoletja!

In ravno danes, ko preživlja slovenski narod težke dni, vidimo zopet, kdo je z njim in kdo je proti njemu, tudi danes zopet vidimo, kdo je mož in kdo se uklanja!

Tudi danes je slovenska duhovščina eden najmočnejših stebrov Slovenstva. Trdo bo, če bi ta steber padel. Upamo pa, da ne bo in da se ne bo udal nobenemu pritisku, tudi pritisku na želodec ne!

Na slovenskem ljudstvu pa je, da stori svojo dolžnost samo. Vlada je ne stori in je tudi ne bo, ker ne vé, kaj pomeni beseda »biti koga sram«.

Res, daleč smo prišli! Duhovniki prodajajo knjige, uradniške ženske svoje zadnje perilo, kmetje pritiskajo kljuko na vratih posojilnice kot še nikdar — lepo to, prav lepo!

Zato pravimo: Sem z zakonodajno avtonomijo, da si bomo rezali svoj kruh sami! Dokler nam ga bodo merili in rezali drugi, ne bo boljše!

(Cene in kraj prodaje danes nazonjenih knjig priobčimo prihodnjič. Op. ur.)

Balkanski komite in hrvaško vprašanje.

V angleškem parlamentu obstoji poseben odbor za balkanska vprašanja. Temu odboru načeljuje znani angleški parlamentarec Noel Buxton. Na eni svojih zadnjih sej, na kateri so ti gospodje razmotrivali položaj na Balkanu, so prišli do sledeče slike o naših razmerah:

»Zveza narodov nas je opozorila na nevarnost, ki preti Albaniji od strani Srbije in Grčije, in pa na preganjanje raznih delov prebivalstva v Macedoniji, kar je posledica razdelitve Macedonije.

Mi naglašamo, da se razmere niti na albanski meji niti v Macedoniji niso še prav nič izboljšale, ampak nasprotno: od dne do dne je slabše. Zato mora »balkanski komite« opozoriti na enega izmed glavnih vzrokov teh

večnih nemirov, namreč na neustavni razvoj države Jugoslavije.

Glavni činitelj, s pomočjo katerega vodi Srbija svojo današnjo nasilno politiko, je današnji do skrajnosti pretirani »excessive« centralizem v državni upravi Jugoslavije. V Belgradu centralizirana drž. uprava ustvarja nezadovoljstvo in občutek podrejenosti med nesrbskimi narodi v Jugoslaviji. Ti narodi so živeli skozi stoletja svoje posebno narodno življenje, ker so imeli svoje posebne načine političnega življenja. Zato tudi nikakor ne morejo pristati na to, da se utopje v srbskem ali kate-remškoli drugem morju.

Hrvatje, ki v belgrajski parlament niti priti niso hoteli, so izjavili svoje želje dovolj glasno in razločno.

nov... in sploh je tudi župan čudak, ker trdi venomer o francoski zmagi... Jaz mislim, da bi bilo prav in umestno, če se držimo bistroumne politike Velikega Ivana, in bi bil srečen, če bi se dalo kako narediti, da bi stopil brez hrupa in šuma v Slomškovo zvezo, kajti moja preteklost je kristalna in sploh čista.

Moje patrijotično delo pa uvažujejo celo pri višjem šolskem svetu. Mogoče ste čitali oni prekrasni uvod v izvestju II. mestne ljudske šole o naši presvetli kroni in o njenih najlepših biserih: Kranjski, Koroški in Stajerski? To je res nekaj lepega, če že govorimo o lepoti. Gospod župnik, izprevidel sem, da imajo Slomškarji prav, ker branijo verso šolo. Tudi jaz sem veren, saj veste, gospod župnik, in mi sploh ne morete očitati, da sem liberalce, kar nisem bil in ne bom nikoli. Jaz sem sploh Slovenec, navdušen za avtonomijo Slovenije in tudi sploh za Hrvate in Srbe. Veliki Krek je govoril in nisem vreden, da bi ponavljal njegove besede. Gospod župnik, jaz se priglasim za vstop v »Slomškovo zvezo«.

»Mhm.« je zamrmral župnik in se zamislil. »Storite, kar vam drago in milo; v prepričanju je vse, a v pravem prepričanju, razumete!

Nekoliko užaljen se je učitelj Zadko dvignil in pripomnil: Vem,

gospod župnik, vi me ne silite, ker ste poštenjak in sploh Slovenec. Jaz pa sem in ostanem pri svojem prepričanju zdaj in vselej na vekomaj, amen! Veliki Ivan in Veliki Krek imata prav, oba imata prav, ker morata imeti in ker tudi jaz sploh tako mislim.

»Mhm.« je zagodrnjal župnik in mu podal roko.

In Zadko je šel ter se vpisal v Slomškovo zvezo. Sprejeli so ga in od tistega dne dalje Lazič ni hodil več k liberalnemu oštirju Vodomešiču. Odpovedal je »Učiteljskega tovariša« ter se naročil na »Slovenca« in »Slovenskega učitelja«. Dal se je izbrisati pri Sokolih in je pristopil k Orlom. Iz »Bralnega kluba« je prišel za blagajnika v Kat. izobraževalno društvo. Vse to pa je naredil iz čistega in kristalnega nesebičnega prepričanja, da je tako bolj varen pred narodnim mučeništvom.

In kjer je bila od tedaj dalje kaka seja, kjer se je vršil zbor, sestanek ali tabor Slomškarjev, je bil Zadko Lazič prvi, ki je govoril, zabavljal, pljuval in razgrajal v imenu vzgoje in krščanskih načel. Če je tuptam — čisto skrivaj in pod psevdonimom »Kozič« — poslal še kak člančič v »Učiteljskega tovariša«, iz katerega je izlil nekaj gnojnice na »farske prednike in prednice«, kdo bi mu zameril,

Tudi Slovenci so glasovali proti dosedanjemu režimu, ki na ta način črpa svojo moč samo iz združenih srbskih in muslimanskih glasov, a še te zadnje so si pridobili le s podkupovanjem.

Ako današnja ustava ostane in se še okrepi, je izpostavljena Jugoslavija veliki nevarnosti. Razvoj v nasprotnem pravcu pa bi dal Hrvatim in Slovincem poseben položaj, na katerega imajo pravico že po svoji zgodovini in vsled svoje narodne zavdnosti.

Balkanski komite dobro ve, da samo na ta način zastopa načelo narodne samoodločbe, ako brani in zagovarja tako politiko.

Važna objava hrvatskega bloka.

Na svoji seji dne 14. t. m. je sprejel hrvatski blok sledečo resolucijo:

Osrednji odbor hrvatskega bloka je razpravljal na svoji seji 14. oktobra t. l. tudi o belgrajskem kongresu demokratske stranke, ki je po tridnevnem zborovanju (dne 10., 11. in 12. oktobra) ob nemem molku predsednika Davidoviča in poslanca Angjeliča sprejel na znanje in odobrilo vse dosedanje Pašičeve in Pribičevićeve nasilniško in centralistično politiko, ki znova enostavno prezira ustavno izraženo voljo hrvatskega naroda sploh, zahteve hrvaške republikanske poslanske večine pa še posebej. S to resolucijo je demokratska stranka torej pokazala, da v nji nima nihče poguma, javno priznati zločinov nasilnega belgrajskega centralističnega režima proti hrvaškemu narodu in da demokratska stranka kot celota še vedno

Zahteve Hrvatov ne izvirajo iz kakšnih modernih teorij, ampak slede naravno iz hrvatske državnosti, stare 8 stoletij.

Pod današnjim režimom (vlado) pravice Hrvatov niso osigurane, ampak so žrtva politike, ki stremi za ustanovitvijo Velike Srbije. Zmaga take politike pa bi pomenila zmago vzhodne kulture nad zapadno, kar bi silno škodovalo kulturi in napredku na Balkanu.

Edinole razvoj v nasprotni smeri bi omogočil pravo jugoslovansko zajednico.

Ta izvajanja je objavila ugledna angleška revija »Nation« v št. 2966.

računa s tem, da bo z dosedanjim nasiljem in brezzakonjem zlomila enodušni odpor hrvatskega naroda. Kot prvi znak, da se v tem ljuto vara, zaključuje osrednji odbor hrvatskega bloka, da se z nobenim njenim odposlancem ne more več razgovarjati o iskrenem in pravičnem sporazumu meu Hrvati in Srbi.

Hrvatski blok pa upa, da bo srbsko ljudstvo preko takih državnikov in politikov, ki v glavnem pravilno razumevajo potrebo poštenega sporazuma med Hrvati in Srbi, kmalu, zlasti pa pri bližnjih volitvah, za vedno onemogočilo današnje vladodržce, ki so glavna ovira temu, da med Hrvati in Srbi kot med dvema enakopravnima narodoma ne pride do poštenega razgovora, kamo li do iskrenega in pravičnega sporazuma.

DOPISI.

Ježica pri Ljubljani. Na tukajšnjem poštnem uradu se je nakopilo že toliko poštinih pošiljatev predvsem časopisov, da bo kmalu pretesen. Pa kako tudi ne. Ravno danes namreč poteče štiri tedne, od kar se je poslovil od nas edini pimonša, ki je imel v pravem pomenu besede usmiljenje z nami, da je za malenkostno plačo 1400 K mesečno raznašal pošto po vsej naši župniji in pa še po celi čeruški občini. Iz srca mu privoščimo, da si je našel boljše mesto, ker plača, ki jo je prejemal kot pimonša, je prenizka za najslabšega delavca. Nad vse zanimivo pa je postopanje pošt. ravnateljstva, ki je bilo opozorjeno na to že opetovano in v različnih listih. Ne da si dopovedati, da za 1400 K mesečno ne bo nihče opravljal službe, ki sta jo do nedavnega opravljala dva pimonša in sta imela oba zadosti posla ne za 8 ampak za 10 ur in še več dnevno. Najbolj zanimivo pa je to: Poštno ravnateljstvo hoče, da bi občina nekaj (?) prispevala k pimonšovi pla-

či. Kam pa pridemo?! Ne glede na to, da vasi Tomačevo in Jarše, ki spada tudi v našo občino pa ne v naš poštini okoliš in da v občinskem proračunu tozadevno ni nikake postavke, je to povsem krivična zahteva, ker je pošta vendar državna institucija, ki se, kakor je vsakemu znano, vsaj v Sloveniji danes zelo lepo rentira. Ker smo prepričani, da je bila, kakor drugim podobnim uradom, tudi poštnemu ravnateljstvu odločena gotova vsota za nepredvidene stroške, zahtevamo, da naj se iz te nakaže tukajšnjemu pimonšu povisek in sicer tolikšen, da bo vsaj človeško mogoče izhajati s plačo. Če se to zgodi — in to se mora — smo prepričani, da poštnemu ravnateljstvu ne bo več treba čakati na oddajo mesta.

Širite in citajte „Autonomista!“

iz dežele UJU.

Zvon je zahreščal na mizi. Predsednik je poprosil za mir in dal besedo kulturno-bojnomu referentu — Zadku Laziču.

In Zadko je vstal in govoril: »Bratje, sestre! Hvala vam za čast in zaupanje! Moj referat bodi kratek, a jedernat! Zbrali smo se, da se pomenimo o ognjišču našega vzgojnega delovanja v šoli. Danes smo svaobodni v solnce Pribičevićevim, zato lahko govorimo jasno in brez ovin-kov. Danes napovedujemo boj stari šoli in veri, boj zrukanim starišem, neizprosen boj duhovnikom in Rimu. Po trebuhu smo se plazili pred njimi, njih pljunke smo lizali in podplate njih čevljev poljubljali. O te sramote! Mnogo nas je bilo takih, ker nam je šlo za kožo... a sedaj smo se s svojim značajem in čisto voljo osvobodili župnišč in kaplanij, sedaj bije prosto naše srce in naš značaj se udejstvuje in se bo udejstvoval tako, kakor hoče in bo hotel naš presvetli minister, prvoboritelj za prosveto in napredek, Svetozar Pribičević, ki naj ga natura še dolgo ohrani čilega in zdravega! Zdravo!

Onega dne so tudi izšle blejske resolucije. Ponoči 3. septembra pa je od Petrana odhajala mešana družba. Milo ginjen je Zadko zaukal UJU... jujuju... Prmejduš!

Dnevne vesti.

Zakaj je kralj potoval v London? Belgrajski listi poročajo, da je stalo kraljevo potovanje v London, o katerem smo tudi mi poročali, v tesni zvezi z namerami Angležev, da napovedo vojno Turčiji. Pašić je namreč obetal Angležem še pred uradnimi diplomatskimi pogajanjimi angleški vladi 300 tisoč mož pomoči. Ker pa angleški generalni štab Pašiću ni preveč verjel, so se hoteli Angleži o tej stvari razgovarjati s kraljem in zato je kralj odpotoval v London, kjer je odločil, da je nasproten Pašićevim obetom.

Ušel je mlad, lep klerikalni zmaj, čiste pasme, sivkast, debeloglav in dolgorep. Kdor ga ujame, če mogoče še pred občinskimi volitvami v Ljubljani, naj ga prinese na tajništvo JDS, Ljubljana, Narodni dom. Nagrada dobra.

Izpemembe v odvetništvu. Novo odvetniško pisarno je otvoril v Ljubljani g. dr. Jakob Mohorič. — Pri odvetniški zbornici se je javil tudi g. dr. Ivan Sušteršič.

Zakaj je naš promet slab? Neki železniški pripravnik je hotel postati uradnik. Ker pa je imel premalo šole, si je dal napraviti od nekega učitelja krivo izpričevalo, da je izvršil osem razredov gimnazije. Za to »uslugo« je plačal pripravnik 12 tisoč kron. Ponarejeno spričevalo je pripravnik prepisal in hotel dati prepis sodnijsko potrditi. Na sodišču pa se je slučajno mudil ravnatelj dotične gimnazije, ki je goljufijo razkril. Nato so začeli preiskovati, če je na dotični gimnaziji (v Jagodini) še kaj več železniških pripravnikov na ta način dovršilo srednjo šolo. Preiskovali so pa tudi na drugih gimnazijah. Preiskava je došla, da je velik del železniških uradnikov v notranjosti Srbije svoje šole dovršilo po »skrajšanem postopanju« in danes se nihče več ne čudi, da na železnicah ne gre in ne gre, če imajo v prometni službi glavno besedo ljudje, ki znajo kljub »spričevalom« komaj za silo pisati!

Prodaja hiš. V zadnjem času bremo v oglasnem delu raznih listov vse polno ponudb za prodajo hiš. Ponudbe še niso bile nikdar tako števil-

ne kot danes. Ta pojav ima svoj vzrok. Ne toliko v dvigajoči se valuti — ta lahko zopet pade — ampak v neki naredbi, ki bo baje stopila v veljavo s 1. novembrom, glasom katere bo zadela hišne posestnike visok davek na vrednostni prirastek. Da se temu izognejo, so začeli nekateri previdnejši prav naglo ponujati svoje hiše na prodaj.

Padanje cen. Iz Ljubljane pod St. Vidom nam piše prijatelj: »Sem samec in kot tak prisiljen, da hodim na hrano v gostilno. Pred dvigom valute je veljala telečja pečenka 32 kron, svinjska pečenka 44 kron, navadna solata 8 kron, fižol 12 kron. Danes, po dvigu valute pa stane telečja pečenka 32 kron, svinjska pečenka 44 kron, solata 8 kron in fižol 12 kron. Cene so torej znatno padle. Samo tega ne vem, kje!«

Nova kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Pueljevo) železnico že prihodnji teden.

Občinske volitve v Ljubljani. Doslej so se priglasili s svojimi listami sledeče stranke: Stara JDS. (nosilec liste g. dr. Ravnihar), mlada JDS. (nosilec liste prof. Vidmar), Delavsko-ljudska stranka nosilec liste bivši župan dr. Perič. Socialni demokratje svoje liste še niso vložili. Ravno tako tudi še ni gotovo, če se bo volitev udeležila stranka ustavovernega veleposetva (verfassungstreuer Grossgrundbesitz).

Narodne dame so priredile preteklo nedeljo veliko veselico v St. Janžu pod Kumom. Na veliko iznenadenje prirediteljev so prišle na narodno veselico same kmetice. Še večje pa je bilo začudenje, ko se je izkazalo, da so vse na veselico došle kmetice govorile izključno le — slovensko ...

Listnica uredništva: Gospod U. F. v Zagorju: Z ozirom na silno menjavanje vrednosti krone bo mogoče dobro še počakati tako dolgo, da se gibanje na denarnem trgu nekoliko pomiri. Čitajte beležke v gospodarskem delu našega lista. — Gospode dopisnike prosimo potrpljenja. Kar je porabno, pride polagoma vse na vrsto!

Gospodarstvo.

Povejte resnico!

Zadnje tedne se je vrednost našega denarja v inostranstvu znatno dvignila. Pred nekaj tedni je veljalo 100 naših kron v Švici komaj 1 švicarski frank in 30 centimov, danes pa stane sto kron že 2 franka in 35 centimov. To je dejansko vsekako lep napredek.

Nekaj družega pa je vprašanje, če se bo vrednost našega denarja še dalje tako dvigala ali na dosedanji višini vsaj ostala — ali pa bo zdrknila krona zopet navzdol. Odgovor na to vprašanje je silno važen ne samo za trgovce in špekulante, ampak za vsakega, kdor ni sovražnik svojega denarja in bi vsaj to rad rešil, kar ima. To bi pa gotovo vsak rad.

Stvar stoji namreč tako: Če je porast vrednosti našega denarja utemeljena na dobrem državnem gospodarstvu in v dobri politiki, potem bo še rastla ali vsaj stalna ostala in v tem slučaju se izplača hraniti denar, in ne nakupovati blaga. Ako pa je dvig vrednosti naše krone umetno narejen in ne utemeljen v stvarnem razvoju gospodarstva, potem je jasno, da bo krona s svojo sedanjo »višino« padla zopet nazaj in v tem slučaju se izplača zopet kupovati blago. Kar smo tukaj povedali, ni nobeno novo odkritje in nobeno skrivno razodetje, ampak samo ugotovitev obče znanih stvari.

Rekli smo, da mora dvig denarne vrednosti biti utemeljen v stvarnih razlogih, ako hoče biti stalen. Taki stvarni razlogi so:

a) Reden državni proračun. Na Češkem ga imajo — ali ga imamo tudi pri nas? Kolikor nam je doslej znano, ga nimamo!

b) Točna statistika o uvozu in izvozu. Na Češkem prodajo vsako leto jako mnogo blaga v inozemstvo, n. pr. sladkorja. Sladkor izvažajo Čehi v Nemčijo, na Angleško, na Francosko itd. Vse te dežele natanko vedo, koliko blaga vpeljejo iz tujih krajev v svoje kraje. Če n. pr. Čehi trde v svojih zapisnikih, da so prodali recimo 1000 vagonov sladkorja na Francosko, to še ni dovolj, ker je ta njihova trditev enostranska — to pravijo oni, počakati pa je treba, kaj pravijo drugi! Če pa še Francozi povedo na podlagi svojih (uvoznih) števil, da so res iz Češkega pripeljali na Francosko 1000 vagonov sladkorja, potem je ta številka potrjena od dveh strani, od prodajalca in od kupca, in zato tudi »drži«, kakor pravimo.

Tako mora izgledati točna statistika. Čehi jo imajo — ali jo imamo mi? Ali pri nas centralni uradi v Belgradu sploh vedo, kaj je statistika? Jasno je, da je vrednost denarja one države, ki več svojega blaga na tuje proda, kakor pa ga v tujini kupi, višje cenjena kakor pa denar države, ki več porabijo kakor pridelajo. Češka trgovska bilanca izkazuje prebitok 3 milijard čeških kron — kaj pa izkazuje naša bilanca? Sama zguba!

c) Kdor več porabi kakor pridelava, mora zaslužiti primanjkljaj z delom, če noče priti na boben. Ako ne pride-lamo mi doma dovolj, da bi plačali to, kar nakupimo v tujini, nam mora tem kakšna statistika? Kolikor nam je kaj je plačilna bilanca? Ali obstoji o pomagati denar naših izseljencev in delavcev v tujini, da plačamo svoje dolgove, t. j. da popravimo svojo plačilno bilanco. Ali vedo v Belgradu, znano, je ni in je še 500 let ne bo! Na Češkem jo imajo!

d) Predpogoj rednega državnega gospodarstva in uravnoveženega proračuna je pravična razdelitev davkov in redno plačevanje davkov. Na Češkem vedo, kaj se to pravi! Tam poslujejo davčni uradi točno kot stroji, pa ne samo na Moravskem, v Slovačiji in v Podkarpatski Rusiji — to so češke »prečanske« dežele — ampak v Pragi ravno tako kakor v Užhorodu. Kako pa je pri nas? V Sloveniji gre davčni stroj izborni, v Srbiji pa že 4 leta takorekoč stoji! Vsled te enakomernosti v plačevanju davkov tudi najboljši finančni minister nima pregleda nad dohodki in stroški, kjer pa pregleda ni, tudi ne more biti reda v gospodarstvu, zato tudi ne kredita na tujem, razun potom zastavljenih monopolov in železnice.

To je le nekaj točk, ki smo jih našli, in od katerih odvisi v prvi vrsti vrednost denarja, njegov dvig ali pad in njegova stalnost ali nestalnost. Bolj učeno pravimo: To so glavne točke finančne politike.

Nekaj čisto družega pa je finančna tehnika. Ta pride do veljave zlasti na borzi.

Kakor znano, je dobil naš finančni minister prav lepe dolarje iz Amerike na posodo. Obresti bodo sicer oderuške, ampak dobil jih je in še rajše vzel.

Sedaj je pa prav lahko mogoče sledeče: Ko je videl finančni minister, da gre naš denar vedno bolj navzdol, ga je dal na tujih borzah kupovati. Povpraševanje po našem denarju na tujih borzah mora seveda vrednost našega denarja zmanjšati, kakor se dvigne cena vsakemu blagu, po katerem je povpraševanje večje kakor ponudba. S posredovanjem raznih bank nakupljeno blago mora finančni minister seveda prevzeti, t. j. plačati. Jasno je, da to blago lahko prevzema le tako dolgo, dokler ima — dolarje ali pa cekine! Kadar bo teh zmanjkalo, bo prevzemanja konec in začela se bo zopet — rakova pot.

Zato je za vsakega gospodarja izredne važnosti natanko vedeti, pri čem smo: Ali je vlada res »zabunkala« milijone dolarjev za nakup dinarjev na tujih borzah in na ta način hotela »ozdraviti« našo valuto s finančno tehniko, ali pa jo zdravi v resnici s pametno in premišljeno finančno politiko? Mislimo, da je razloček vsakemu jasen! Če vlada zdravi našo valuto samo z borzno tehniko, brez trdne finančne politike, mora krona pasti, kakor hitro zmanjka dolarjev za »intervencijske« nakupe in v tem slučaju se izplača danes nakupovati blago. Če pa je merodajna dobra finančna politika, bodo ljudje blago prodajali in hranili denar.

Nedavno je trdil bivši srbski ministrski predsednik in dolgoletni finančni minister g. Stojan Protić, da je naša vlada vrgla na borzo nad 4 in pol milijone dolarjev. To bi pomenilo po zgoraj rečenem, da vlada »zdravi« valuto s finančno tehniko, kar je seveda pogubno. (Glej zadnjo številko »Avtonomista«.)

Danes leži pred nami še neka druga trditev. Belgrajski list »Videlo« priobčuje namreč v svoji številki od 15. oktobra sledečo vest:

»Po naredbi finančnega ministra se ima odposlati celokupna količina zlata, ki ga je dobila naša država od avstro-ogrskih banke in ki je bilo pred nekaj dnevi prepeljano v Belgrad, poslati v Švico, da se tam proda za papirnat denar.

Ta naredba je izdana zato, ker so dolarji že pošli, dinar pa se ni mnogo popravil. Da pa ne bi začel dinar zopet padati, naj bi se s papirnatim denarjem, prejetim za to zlato, nadaljevala borzna igra za ohranitev dinarskega kurza.

Ni znano, ali gre tudi v tem slučaju za kakšno masno provizijo za današnje vlastodržce, ali pa so to »operacije« napravili z ozirom na bližajoče se volitve, do katerih je treba belgrajske trgovce preskrbeti s potrebnim denarjem. Finančni minister g. Kumanudi ima namreč svoj mandat od belgrajskih trgovcev in da si tega zopet zagotovi, si mora osigurati njihove glasove.

Ugotavljamo, da tako postopanje g. Kumanudija vodi naš dinar v katastrofalen padec in kadar bo vseh 14 milijonov v zlatu prodanih na borzi, bo ostala država brez gotovine za nakup dobre valute in takrat bo dinar tako nizko padel kakor avstrijska krona ali pa poljska marka.

Kaj naj rečemo na te trditve »Videla«? Mnogi bodo rekli: To ni res! Drugi zopet bodo rekli: To je res! Najvažnejše za nas pa je: Kaj pravi na to vlada, kaj pravi finančni minister?

Ni č!

Listali smo po vseh mogočih belgrajskih listih, da bi kaj našli, pa nič! Minister molči, vlada molči, vse molči!

Drugod je navada, da se v takih slučajih minister zgane in pove resnico, oziroma da človeka, ki kaj takega spravi v svet, kar lahko ljudi oškoduje za milijone in milijarde, dene pod ključ, če je lagal. Pri nas tega ni! Ali je mogoče naš finančni minister že sam prišel do spoznanja, da mu nihče več ne verjame, tudi če kaj izpregovori? Take razmere so strašne, so obupne.

Kaj pa sledi iz vsega tega za prakso? Ali naj kupujemo v tej negotovosti in nejasnosti blago ali naj si obdržimo denar?

Mogoče ne bo napačno, če v danem slučaju posnemamo tiste previdne hranilce, ki svojega denarja navadno ne vlagajo le na eno mesto, ampak na več mest, češ, če eden ali drugi propade, mi vedno še nekaj ostane.

Tako je tudi tukaj. Nekaj blaga ne bo škodovalo za vse slučaje, ne bo pa škodovalo tudi nekaj denarja za vsak slučaj. Na ta način bodo mogle naše procvitajoče industrije vzdržati svoje obrate vsaj za silo, vzdržati pa bodo mogli tudi naši denarni zavodi svoje poslovanje, čeprav v omejenem obsegu, kar je važno zlasti za naše združništvo. Če bomo svoje premoženje delili, mogoče res utrpimo kakšno zgubo, toda vedno je boljše izgubiti nekaj kakor pa vse, kar se pri enostranosti prav lahko pripeti. Dokler imamo nezanesljive finančne ministre, gre težko drugače.

Vinogradniki, pozor! Po Ljubljani se širijo govornice, da je na Dolenjskem letos ne samo mnogo vinskega mošta, ampak tudi sadjeveca, ki ga baje kmetje prilivajo vinu. Mi vinogradnike svarimo pred takim početjem, ker se da sadjevec v vinu prav lahko dognati s kemično preiskavo. Govori se namreč, da bodo dajali gostilničarji v Ljubljani in na Gorenjskem letos vsako vino preiskati in razumljivo je, da bodo imeli oni, za katere preiskava neugodno izpade, občutno škodo. Torej ne mešajte!

Cena krompirja. Francoski krompir se prodaja po 4 kroše kilogram. Domači krompir prodaja mestna aprovizacija v Mariboru po 5 kron, v Ljubljani za enkrat po 6, upajo pa, da bo še cenejši.

Sadarsko razstavo prirede 21. t. m. v Celju. Razstava bo odprta le nekaj dni. Kdor se zanima za to važno panogo našega gospodarstva, naj si razstavo ogleda, ker se mu tam nudi lepa prilika, stopiti v stik z znanimi sadjeveci, od katerih dobi lahko zelo žlahtne cepiče.

Žitne cene. Na žitni borzi v Novem Sadu so bile sledeče žitne cene: Pšenica po 1340 kron, ječmen 1070, oves 1000 kron, koruza 750 kron, pšenična moka (št. 0) pa po 2050 K za 100 kg.

Vrednost denarja: 19. oktobra je veljala na zagrebški borzi: 1 dolar do 240 kron, 1 lira do 10 kron.

Krona in švicarski frank. Na borzi v Curihi naša krona v pravem pomenu besede »skače«. Pred par dnevi je veljalo 100 kron 2 franka in 60 centimov, dan kasneje je krona (100 kron) »skočila« na 3 franka 10 centimov, še istega dne pa je zopet »skočila« na 2 franka 35 centimov. To niso plodovi trezne in smotrene finančne politike, ampak posledice divje in nebrzdane borzne špekulacije, ki mirnemu razvoju našega gospodarstva silno škoduje.

Seznam knjig.

(Glej tozadevni članek v današnji številki.)

Shakespeare: vse drame (z uvodom in prestavo A. W. Schlegel, Fr. Bodestadt — z bogato ilustracijo John Gilberta). 4 knjige, krasno vezane v rdeče usnje (celo), popolnoma kot nove. Knjige bi bile kras za najbolj elegantne salone.

Dante: La Divina Comedia, z obširnim uvodom na 32 straneh, z razlago in prestavo K. Eitnerja. Lepo — pol usnje — vezana knjiga je brez vsakega madeža — kot danes v knjigarni kupljena.

Schiller: Vsa dela — 8 debelih, vezanih knjig, popolnoma nove. Izdaja Ludovik Bellumanova, z uvodom in razlago.

Bernhard Stein: Dramatiker der Gegenwart. (Ravensburg 1909. Jako lepa višnjeva vezava (platno). Knjiga je ohranjena, kot da bi bila danes kupljena v knjigarni.

Dr. Herm. Schlag: Das Drama, Wesen, Theorie, Technik des Dramas. Obširna knjiga (451+XXIV.) okusno vezana (sivo platno z menjajočimi se barvami) je istotako kot nova.

S. H. Denifle O. P. Luther u. Luthertum in der ersten Entwicklung. — Celotno delo skupaj z Denifle — P. Alb. Maria Weis O. P. Sest lepo in trpežno pol platno vezanih knjig — šesta: Luther in nationalistischer und christlicher Beleuchtung — principieller Auseinandersetzung mit A. Harnack u. R. Seeberg, Mainz 1904 — je broširana. Knjige so zelo lepo ohranjene — le tu pa tam se jim pozna študij, s svinčnikom pristavljena opomba, znak.

Dr. Arthur Vermeersch S. J.: Die Toleranz. Freiburg in Brg. 1914. Broširana, obsežna knjiga (XXVI+334) nepokvarjeno ohranjena.

Alb. M. Weis, o. P.: Die religiöse Gefahr. Freiburg in Brg. 1904. Broširana knjiga (XI+520) je dobro ohranjena — s svinčnikom spominja sem pa tja na študij.

Fr. W. Foerster: Christentum u. Klassenkampf sozialistische u. sozialpädagogische Betrachtungen. Zürich 1909. Broširana knjiga z 295 stranmi — docela nepokvarjeno ohranjena.

Dr. S. Widmann, Dr. P. Fischer, Dr. V. Felten: Weltgeschichte. 4 velike knjige, krasno vezane (pol usnje); slik — in sicer lepih — je 1300; poleg teh 132 »Tafelbilder« — raznih prilog (fotogr. originalov, faksimilov). Nepokvarjeno ohranjeno delo — kras za najeleganterjšo knjižnico. Le sila pripravi človeka, da prodaja tako knjigo.

Dr. G. Rauschen — Dr. J. Marx — Dr. J. Schmidt: Illustrierte Kirchengeschichte mit 607 Textabbildungen. Wien. Verlag der Leo = Gesellschaft. — Divna knjiga! Zunanja oprema izvirne, usnje, platnice) in notranjost (636 strani) ohranjeno, kakor da bi bila danes natisnjena in vezana.

Heim-Pesch: Lehrbuch der Nationalökonomie, I. (XIV+485). Luxemburg — Stadt (Bellevue) 1904. — II. (VI+808). Luxemburg 1908. — III. (XI+946). Berlin — Marienfelde 1913. Izbrana zunanost: temno rdečkasta vezana v platno — ohranjene vse tri znanstvene knjige brez najmanjšega madeža.

Dr. Fr. Hettlinger: Lehrbuch der Fundamentalthologie, 3. izdaja. Freiburg 1913. — XVI+858 strani. Lično vezana knjiga, sivo platno, z okusno opremo. Apologetika je brez najmanjših hibe ohranjena.

Ks. Marian Morawski T. J.: Wicory nad Lemanem (3. izv. Krakow 1902). Broširano — nepokvarjeno popolnoma.

Prešeren: Poezije. Ljubljana, 1896. Založil Maks Fischer v fino usnje vezana knjižica je lepo ohranjena.

Fr. Prešeren: Poezije. Uredil L. Pintar, Ljubljana 1901. Založila Kleinmayr in Bamberg. V platno vezano — ohranjeno kot novo.

Fr. Prešeren: Poezije. L. Pintar uredil. Ljubljana 1901. Broširano — nepokvarjeno.

S. Gregorčič: Poezije. I. Ljubljana 1885. Založila Kleinmayr in Bamberg. V platno vezano — kot novo ohranjeno.

S. Gregorčič: Poezije. III. Ljubljana 1902. Založil J. Gorup. — Natis. Narodna tiskarna. V platno vezano — prav dobro ohranjeno.

A. Aškerc: Mučeniki. Ljubljana 1906. Založil L. Schwentner. Broširano. Prav dobro ohranjeno.

Ivan Šašelj: Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada. I. Rudolfovo 1906. Broširano — prav dobro.

Ivan Šašelj: Bisernice II. Rudolfovo 1909. V platno vezano — ohranjeno kot novo.

Quinti Horatii Flacci opera: Tom. I-II-III. Wien-Triest 1818. Vsa dela — z lat. razlago in nemško prestavo: J. H. Nr. 3. Rdeče vezane knjige so še zdaj brez hibe.

Homeri Odysseae epitome. In usum scholarum edidit Aug. Scheindler. Vindobonae 1885. Vezana knjiga — čedno ohranjena.

Sophokles: König Oidipus. Für den Schulgebrauch herausgegeben, von Fr. Schubert. Wien 1890. — Znana solidna vezava — nepokvarjeno ohranjeno.

Sophokles: Antigone. Dunaj 1894. Broširano. Prav dobro ohranjeno.

Sophokles: Philoktetes. Dunaj 1894. Broširano — snažno, nepokvarjeno.

Plato: Laches. In usum scholarum, edit Jos. Kral. Vindobonae 1892. Broširano — snažno — nepokvarjeno.

H. Pesch: Die soziale Befähigung der Kirche. Berlin 1911. 3. izvoja 643+IX. Fino vezana v eleg. platno — popolnoma kot nova.

Aug. Lehmkuhl: Die soziale Frage: Arbeitsvertrag u. Strike. 3. izdaja. Freiburg in Brg. 1895. Broširano — nepokvarjeno.

Dr. G. Ratzinger: Die Volkswirtschaft in ihren sittlichen Grundlagen. 2. izvoja. Freiburg in Brg. 1895. Obsežna — 641+XVIII — v pol usnje vezana knjiga popolnoma kot nova.

Dr. Luigi Cossa - Dr. Moormeister: Die ersten Elemente der Wirtschaftslehre, 9. oz. 3. izdaja. Freiburg 1896. V pol platno vezana knjiga, kot nova ohranjena.

Dr. Aleš Ušeničnik: Socijologija. Ljubljana 1920. V platno vezano, nepokvarjeno ohranjeno.

Dr. Janez Ev. Krek: Socijalizem. Ljubljana 1901. V platno vezano, nepokvarjeno, le sem pa tja kaka opomba s svinčnikom.

K. Schweihler: Die österr. Sozialdemokratie. 2. izdaja. Graz 1907. Lično broširano, kot novo.

Dr. v. Hertling: Aufsätze u. Reden sozialpolitischen Inhaltes. Freiburg 1884. Broširana knjiga z 257 stranmi, popolnoma nepoškodovana.

A. v. Ruville: Der Kulturkampf, seine Wesen u. seine Wirkung. Broširano — kot novo.

Dr. M. R. v. Straszewski: Die polnische Frage. Wien 1915. Broširano — nepokvarjeno. Le opazke s svinčnikom.

Dr. L. Fonek S. J.: Wissenschaftliches Arbeiten. Beiträge zur Methodik des akademischen Studiums. Innsbruck 1908. Broširana knjiga (XII+339) kot nova.

W. Handl: Oesterreich u. der deutsche Geist (Fr. Grillparzer-Konstanz 1915. V platno vezano; novo. Za naš čas dvakrat zanimivo.

Rudolf Emken: Die weltgeschichtliche Bedeutung des deutschen Geistes. Stuttgart-Berlin. — Broširano — novo. Zanimivo naziranje za danes.

(Dalje prih.)

VILJEM TREO

ARHITEKT IN STAVBENIK

Ljubljana

prevzame vsa dela visoke stavbe, kakor adaptacije starih hiš in izvršitev novih stavb, sestavo načrtov in proračunov.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

NA PRODAJ!

Nova spalna soba z marmornatimi ploščami, iz orehovega lesa. Istotam se proda zelo dobro ohranjeno motorno kolo znamke »Moto-Rere«. Več v upravi »Avtonomista«.

Telefon:
Pisarne št. 313.

Konfekcijska tovarna „Frande“ d. z o. z. v Ljubljani.

Telefon:
Tovarne št. 532.

Tovarna

v Stožicah pri Ljubljani.

Centralno skladišče

v Ljubljani, Emonska cesta št. 5.

Vse vrste moških in deških oblačil. Uniformiranje. Prvovrstni izdelki. Konkurenčne cene.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve

1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 5 1/2% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5%.

Hranilne vloge so vezane na dobo četrt leta po 6%, na dobo pol leta po 6 1/4%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. — Interesna skupnost z Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.